

Litteraturliste

Videreutdanning i sykepleie til pasienter med nyresykdom

Kull 8

2018 – 2020

Totalt ca. 4800 sider; 400 sider tilsvarer 5 stp. (studenten må selv kontrollere korrekt antall sider)

Modul 1

Emne 1: Kunnskapsutvikling, vitenskapsteori, etikk og juridiske rammer

- Alvsvåg, H. (2018). Helsefremming og sykdomsforebygging: Et historisk og sykepleiefaglig prespektiv. I Å. Gammersvik & T. B. Larsen (Red.), *Helsefremmende sykepleie: I teori og praksis* (2 utg., s. 50-70). Bergen: Fagbokforl.
- Barrett, E. A. M. (2002). What is nursing science? *Nursing Science Quarterly*, 15(1), 51-60.
- Bie, K. (2010). *Refleksjonshåndboken: For bedre læring* (2. utg.). Oslo: Universitetsforl.
- Eriksson, K. (2010). *Det lidende menneske* (2. utg.). København: Munksgaard.19-56, 66-78
- Henriksen, J.-O., & Vetlesen, A. J. (2006). *Nærhet og distanse: Grunnlag, verdier og etiske teorier i arbeid med mennesker* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. 58-73, 161-230
- Hofmann, B. (2006). Vi vil jo ha ultralyd! Om teknologiens verdier. I Å. Slettebø & P. Nortvedt (Red.), *Etikk for helsefagene* (s. 104-148). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Kirkevold, M., & Nordli, T. (1996). *Vitenskap for praksis?* Oslo: Ad notam Gyldendal. 48-70
- Leseth, A. B. & Tellmann, S. M.(2018). *Hvordan lese kvalitativ forskning?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap 1,2 og 3. 39 s.)
- Martinsen, K. (2005). *Samtalen, skjønnnet og evidensen*. Oslo: Akribe. 23-46, 115-166
- Molven, O. (2015). *Helse og jus* (8. utg.). Oslo: Gyldendal juridisk. Kap. 4-9, 10.3, 11, 12, 13.5-13.10, 14-17, 19.1-19.6, 22
- Nortvedt, P. (2016). *Omtanke: En innføring i sykepleiens etikk* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Nylenna, M. (2015). *Publisere & presentere: Medisinsk fagformidling i teori og praksis* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk
- Ringdal, K. (2013). *Enhet og mangfold: Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (3. utg.). Bergen: Fagbokforl. . Kap. 1, 4, 5, 6, 7, 9, 12
- Ruyter, K. W., Førde, R., & Solbakk, J. H. (2014). *Medisinsk og helsefaglig etikk* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. 96-126, 127-154, 169-181, 192-272
- Slettebø, Å. (2006). Etikk og jus. I Å. Slettebø & P. Nortvedt (Red.), *Etikk for helsefagene* (s. 17-33). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Slettebø, Å., & Nortvedt, P. (2006). Autonomi som utfordring. I Å. Slettebø & P. Nortvedt (Red.), *Etikk for helsefagene* (s. 193-214). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Thornquist, E. (2003). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori: For helsefag*. Bergen: Fagbokforl.
- Tufte, P. A. (2018). *Hvordan lese kvantitativ forskning?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (Del 1, kap 2,7 og 9. 30 s)

Emne 2: Kommunikasjon og psykologiske emner

- Brataas, H. V. (2011). *Sykepleiepedagogisk praksis: Pasientsentrert sykepleie på ulike arenaer*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 2, 3
- Eide, H., Eide, T., Keeping, D., & Eide, E. (2017). *Kommunikasjon i relasjoner: Personorientering, samhandling, etikk* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. s.15- 114, 135 – 154, 155 – 189 - 308.
- Hanssen, I. (2005). *Helsearbeid i et flerkulturelt samfunn* (3. [rev.]. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. 43-66
- Nortvedt, P. (2016). *Omtanke: En innføring i sykepleiens etikk* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.Kap. 4
- Perrin, K. O. (2015). Communicating with seriously ill an dying patients, their families, and their health care practitioners. I M. Matzo & D. W. Sherman (Red.), *Palliative care nursing: Quality care to the end of life* (4 utg., s. 169-185). New York: Springer.
- Saeteren, B. (2007). Livsfortellingene som ingen etterspurte. *Omsorg*, 24(4), 3-8.
- Sandvik, O. (2003a). Bearbeidet sorg som viktig livserfaring. I O. Sandvik, H. Eriksen & K. E. Bugge (Red.), *Sorg* (s. 198-208). Bergen: Fagbokforl.
- Sandvik, O. (2003b). Hva er sorg, og hvordan kan den forstås. I O. Sandvik, H. Eriksen & K. E. Bugge (Red.), *Sorg* (s. 15-42). Bergen: Fagbokforl.
- Stang, I. (1998). *Makt og bemyndigelse: Om å ta pasient- og brukervedvirkning på alvor*. Oslo: Universitetsforl.
- Straume, M. V. (2003). Når sorg får et komplisert forløp. I O. Sandvik, H. Eriksen & K. E. Bugge (Red.), *Sorg* (s. 169-187). Bergen: Fagbokforl.
- Sørbye, L. W. (2003). Sorg i eldre år - det er så mye å miste. I O. Sandvik, H. Eriksen & K. E. Bugge (Red.), *Sorg* (s. 150-168). Bergen: Fagbokforl.

Emne 3: Spesielle emner

- Aurell, M., & Samuelsson, O. (2014). *Njurmedisin* (4. utg.). Stockholm: Liber. Kap. 1-5, 14-17

- Daugirdas, J. T., Ing, T. S., & Blake, P. G. (2015). *Handbook of dialysis* (5. utg.). Philadelphia: Wolters Kluwer; Lippincott Williams & Wilkins.
- Dietitians' Special Interest Group of the EDTNA/ERCA. (2002). *European Guidelines for the Nutritional Care of Adult Renal Patients*. Hentet fra http://www.spitalmures.ro/files/protocoale_terapeutice/nefrologie/diet_dietguid.pdf
- Elung-Jensen, T., Eidemak, I., & Rix, M. (2011). *Dialyse* (3. utg.). København: FADL's Forlag. Kap. 1-18, 20-27
- Reisaeter, A. V. (1999). Nyretransplantasjon i Noreg - eit historisk perspektiv. *Tidsskrift for Den Norske Laegeforening*, 119(21), 3163-3166.
- Sand, O., Sjaastad, Ø. V., Haug, E., Bjålie, J. G., & Toverud, K. C. (2006). *Menneskekroppen: Fysiologi og anatomi* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 13
- Thomas, N. (2014). The history of dialysis and transplantation. I: N. Thomas (Red.), *Renal nursing* (4. utg.) (s. 1-19). Edinburgh: Baillière Tindall.
- Thomas, N. (Red.). (2014). *Renal nursing* (4 utg.) Oxford: Wiley-Blackwell.

Thomas, N., Kuntzle, W., & McCann, M. (Red.). (2004). *The European core curriculum for a post-basic course in nephrology nursing* (2 utg.). Luzern: European Dialysis and Transplant Nurses Association/European Renal Care Association.

Hentet fra:

http://www.nephrofachverband.de/fileadmin/user_upload/buecher/CC_PostBasic_CD-ROM_2ndEdition_22.09.2004final.pdf

Westlie, L., Leivestad, T., Holdaas, H., Lien, B., Meyer, K., & Fauchald, P. (2003). Hvordan går det med dem som donerer en nyre til transplantasjon? *Tidsskrift for Den Norske Laegeforening*, 123(8), 1060-1062. <https://tidsskriftet.no/2003/04/originalartikkel/hvordan-gar-det-med-dem-som-donerer-en-nyre-til-transplantasjon>

Westlie, L., & Norsk nyremedisinsk f. (1999). *Norsk nyremedisin: Et moderne eventyr*. Oslo: Norsk nyremedisinsk forening. 24-42, 51-64, 112-124

http://www.nephro.no/foreningsnytt/Nyremedisinsk_historie_Westlie.pdf

Modul 2

Emne 1: Pasienter med nyresykdom og behandlingsformer

- Alnæs, A. H. (2001). Organdonasjon - i slektskapets bilde. Transplantasjonsbånd - til glede og besvær. I M. Melhuus & S. Howell (Red.), *Blod - tykkere enn vann: Betydninger av slektskap i Norge* (s. 191-218). Bergen: Fagbokforlaget.
- Alnæs, A. H. (2006). Organdonasjon: Frivillig gave eller biomedisinsk dødsskatt? I H. Grimen & B. Ingstad (Red.), *Kulturelle perspektiver på sykdom og helse* (s. 82-110). Oslo: Universitetsforl.
- Andersen, M. H., Mathisen, L., Oyen, O., Edwin, B., Digernes, R., Kvarstein, G., . . . Fosse, E. (2006). Postoperative pain and convalescence in living kidney donors-laparoscopic versus open donor nephrectomy: a randomized study. *Am J Transplant*, 6(6), 1438-1443. doi: 10.1111/j.1600-6143.2006.01301.x
- Andersen, M. H., Mathisen, L., Oyen, O., Wahl, A. K., Hanestad, B. R., & Fosse, E. (2005). Living donors' experiences 1 wk after donating a kidney. *Clin Transplant*, 19(1), 90-96. doi: 10.1111/j.1399-0012.2004.00304.x
- Brataas, H. V. (Red.). (2011). *Sykepleiepedagogisk praksis: Pasientsentrert sykepleie på ulike arenaer*. Oslo: Gyldendal akademisk. Kap. 1, 5
- Daugirdas, J. T., Ing, T. S., & Blake, P. G. (Red.). (2015). *Handbook of dialysis* (5 utg.). Philadelphia: Wolters Kluwer; Lippincott Williams & Wilkins.
- Hartmann, A. (2014). *Nyremedisin: En praktisk veileder* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Johnsson, C., & Tufveson, G. (Red.). (2002). *Transplantation*. Lund: Studentlitteratur. Kap, 2, 4, 7, 8, 13, 15, 16, 17, 18, 19
- Lindberg, M., Lindberg, P., Wikström, B., & Wredling, R. (2010). Excessive Fluid Overload Among Haemodialysis Patients: Prevalence, Individual Characteristics and Self-regulation of Fluid Intake. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis.
- Monn, E., & Vandvik, I. H. (1999). Organtransplantasjon hos barn. *Tidsskrift for Den Norske Laegeforening*, 119(26), 3924-3926.
- Oyen, O., Andersen, M., Mathisen, L., Kvarstein, G., Edwin, B., Line, P. D., . . . Pfeffer, P. F. (2005). Laparoscopic versus open living-donor nephrectomy: experiences from a prospective, randomized, single-center study focusing on donor safety. *Transplantation*, 79(9), 1236-1240.
- Westlie, L., Leivestad, T., Holdaas, H., Lien, B., Hartmann, A., & Fauchald, P. (2003). Er dagens praksis ved bruk av levende giver ved nyretransplantasjon akseptabel? *Tidsskrift for Den Norske*

Laegeforening, 123(8), 1063-1065. <https://tidsskriftet.no/2003/04/oversiktsartikkel/er-dagens-praksis-ved-bruk-av-levende-giver-ved-nyretransplantasjon>

Modul 3

Emne 1: Følger av sykdom og behandling – rehabilitering

Aasen, E. M., Kvangarsnes, M., & Heggen, K. (2012). Perceptions of patient participation amongst elderly patients with end-stage renal disease in a dialysis unit. *Scand J Caring Sci*, 26(1), 61-69. doi: 10.1111/j.1471-6712.2011.00904.x

Buer, L. C. T., & Hofmann, B. M. (2012). Hvordan påvirker nyretransplantasjon forholdet mellom donor og mottaker? *Tidsskrift for den Norske Laegeforening*, 132(1), 41-43.

<https://tidsskriftet.no/2012/01/oversiktsartikkel/hvordan-pavirker-nyretransplantasjon-forholdet-mellom-donor-og-mottaker>

Furulund, O. K. H., Langberg, H., Wiik-Larsen, E., & Rustad, D. (2011). Bör en ikke-samtykkekompetent pasient få dialyse mot sin vilje? *Tidsskrift for den Norske Laegeforening*, 131(2), 144-147. <https://tidsskriftet.no/2011/01/medisinsk-etikk/bor-en-ikke-samtykkekompetent-pasient-fa-dialyse-mot-sin-vilje>

Leivestad, T., Lien, B., Foss, A. E., Midtvedt, K., Heldal, K., & Hartmann, A. (2011). Nyretransplantasjon er et alternativ også for pasienter over 70 år. *Tidsskrift for den Norske Laegeforening*, 131(20), 2004-2007. <https://tidsskriftet.no/2011/10/oversiktsartikkel/nyretransplantasjon-er-et-alternativ-ogsaa-pasienter-over-70-ar>

Saele, K., Sønnesyn, H., Svarstad, E., & Aarsland, D. (2009). Kognitiv svikt ved terminal nyresykdom. *Tidsskrift for den Norske Laegeforening*, 129(4), 296-299.

<https://tidsskriftet.no/2009/02/oversiktsartikkel/kognitiv-svikt-ved-terminal-nyresykdom>

Urstad, K. H., Andersen, M. H., Oyen, O., Moum, T., & Wahl, A. K. (2011). Patients' level of knowledge measured five days after kidney transplantation. *Clinical Transplantation*, 25(4), 646-652. doi: <https://dx.doi.org/10.1111/j.1399-0012.2010.01355.x>

Urstad, K. H., Wahl, A. K., Andersen, M. H., Oyen, O., & Hagen, K. B. (2013). Limited evidence for the effectiveness of educational interventions for renal transplant recipients. Results from a systematic review of controlled clinical trials. *Patient Education & Counseling*, 90(2), 147-154. doi: <https://dx.doi.org/10.1016/j.pec.2012.10.020>

Weiss, L. (2013). Behandling av hypertoni vid kronisk njursjukdom. *Läkartidningen*, 110(21), 1028-1029.

Anbefalt litteratur:

Agnholt, H., Östergaard, J., Drasbek Emmersen, M., Braendstrup Kassow, P., Legaard Gjytkjaer, N., Schantz Laursen, B., & Bohn Nielsen, M. (2009). Seksualitet hos den kronisk nyresyge patient. *Sygeplejersken*, 109(12), 52-55.

Herlin, C., & Wann-Hansson, C. (2010). The experience of being 30-45 years of age and depending on haemodialysis treatment: a phenomenological study. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 24(4), 693-699.

Östergaard, M., & Kobberö, K. L. (2007). Organdonation fra en patient med misbrugsproblematik. *Ugeskrift for Læger*, 169(26-32), 2536.

Modul 4

Emne 1: Fagutvikling, pedagogikk og ledelse

Bjørk, I. T., & Solhaug, M. (2008). *Fagutvikling og forskning i klinisk sykepleie: En ressursbok*. Oslo: Akribe. Kap 3

Brataas, H. V. (Red.). (2011). *Sykepleiepedagogisk praksis: Pasientsentrert sykepleie på ulike arenaer*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Dalland, O. (2010). *Pedagogiske utfordringer for helse- og sosialarbeidere* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.103-143

Moen, A., Quivey, M., Mølsted, K., Berge, A., & Hellesø, R. (2008). *Sykepleieres journalføring: Dokumentasjon og informasjonshåndtering*. Oslo: Akribe. Kap, 4, 5, 7

Molven, O. (2015). *Helse og jus* (8. utg.). Oslo: Gyldendal juridisk. Kap. 18

Ruyter, K. W., Førde, R., & Solbakk, J. H. (2014). *Medisinsk og helsefaglig etikk* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. 96-126, 127-154, 169-181, 192-272

Emne 2: Tverrfaglig samarbeid og nettverksarbeid

- Fyrand, L. (2016). *Sosialt nettverk: Teori og praksis* (3. utg.). Oslo: Universitetsforl.
s. 21 – 58, s.80 – 94, s.94 - 139
- Lauvås, K., & Lauvås, P. (2004). *Tverrfaglig samarbeid: Perspektiv og strategi* (2. utg.). Oslo: Universitetsforl. 65-172
- Norås, I. L. (2017). Kreftsjukepleie i heimen. I A. M. Reitan & T. K. Schjøllberg (Red.), *Kreftsykepleie: Pasient, utfordring, handling* (4 utg., s. 303-327). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Romsland, G. I. (2006). Tverrfaglig samarbeid og etikk. I Å. Slettebø & P. Nortvedt (Red.), *Etikk for helsefagene* (s. 149-169). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Ruyter, K. W., Førde, R., & Solbakk, J. H. (2014). *Medisinsk og helsefaglig etikk* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 5
- Sand, A. M. (2002). Hverdagen som pårørende til hjemmeboende pasient med langtkommen, uhelbredelig sykdom. I B. S. Brinchmann (Red.), *Bære hverandres byrder : pårørende i sykepleien* (s. 143-165). Bergen: Fagbokforl.

Emne 3: Lindrende behandling og omsorg ved livets slutt

- Bugge, K. E. (2003a). Hvilke faktorer påvirker sorgreaksjoner og sorgprosess? I O. Sandvik, H. Eriksen & K. E. Bugge (Red.), *Sorg* (s. 43-63). Bergen: Fagbokforl.
- Bugge, K. E. (2003b). Hvordan bli og forbli en god hjelper for sørgende? I O. Sandvik, H. Eriksen & K. E. Bugge (Red.), *Sorg* (s. 188-197). Bergen: Fagbokforl.
- Bugge, K. E. (2003c). Hvordan kan vi hjelpe mennesker i sorg? I O. Sandvik, H. Eriksen & K. E. Bugge (Red.), *Sorg* (s. 64-85). Bergen: Fagbokforl.
- Carlenius, S. (2008). *Omsorg ved livets slutt: Møter med pasienter og pårørende*. Bergen: Fagbokforl.
- Nortvedt, P. (2016). *Omtanke: En innføring i sykepleiens etikk* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
Kap. 5
- Ruyter, K. W., Førde, R., & Solbakk, J. H. (2014). *Medisinsk og helsefaglig etikk* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. 162-178
- Thomas, N. (2014). *Renal nursing* (4. utg.). Oxford: Wiley-Blackwell. Kap 11

Tilleggs litteratur

Webster, A. C., Nagler, E. V., Morton, R. L., & Masson, P. (2017). Chronic kidney disease. *The Lancet*, 389 (10075), 1238-1252.

Brand S, Pollock K. How is continuity of care experienced by people living with chronic kidney disease?. *J Clin Nurs*. 2017;00:1–9

Schipper, K., van Der Borg, W.E., de Jong-Camerik, J. , Abma, T. A. (2016). Living with moderate to severe renal failure from the perspective of patients.(Report). *BMC Nephrology*, 17(48).

Lo, C., Ilic, D., Teede, H., Fulcher, G., Gallagher, M., Johnson, G., Kerr, P., Mathew, T., Murphy, K., Polkinghorne, K., Walker, R., Zoungas, S. (2015). Patients' Perspectives on Improving Health Care for Diabetes and Chronic Kidney Disease. *Diabetes*, 64, A344-A344

Kiliś-Pstrusińska K, Medyńska A, Zwolińska D, et al. (2013). Perception of health-related quality of life in children with chronic kidney disease by the patients and their caregivers: Multicentre national study results. *Quality Of Life Research*; 22(10):2889-2897.

Wells, F., Ritchie, D., & McPherson, A. C. (2013). 'It is life threatening but I don't mind'. A qualitative study using photo elicitation interviews to explore adolescents' experiences of renal replacement therapies. *Child: Care, Health & Development*, 39(4), 602-612

Madar, H. and Bar-Tal, Y. (2009). The experience of uncertainty among patients having peritoneal dialysis. *Journal of Advanced Nursing*, 65: 1664–1669.

Urstad, K. H., Wahl, A. K., Andersen, M. H., Øyen, O. and Fagermoen, M. S. (2012). Renal recipients' educational experiences in the early post-operative phase – a qualitative study. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 26: 635–642

Urstad KH, Øyen O, Andersen MH, Moum T, Wahl AK. (2012). The effect of an educational intervention for renal recipients: a randomized controlled trial. *Clinical Transplantation*, 26(3):E246-E253.

Bertelsen, K.H., Rasmussen, K., Ludvigsen, M.S et al. (2015). Experiences of recipients and living donors the first three days after kidney transplantation. *Journal of Renal Care* 41, 195-201.

Drancy S., Giral, M., Tetaz, R., et al. (2012). Adherence with immunosuppressive treatment after transplantation: results from the French trial PREDICT. *Clinical Transplantation* 26, E293-E299.

Denhaerynck K., Steiger J., Bock A. et al (2007). Prevalence and risk factors of non-adherence with immunosuppressive medication in kidney transplant patients. *American Journal of Transplantation* 7, 108-16.